

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értéküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendők.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Meghívás közgyűlésre. — Egyletünk tisztelgő küldöttsége a minis-
ternél. — Az első községi gazd. egylet Erdélyben. — A trágyának termelése, kezelése és alkalmazása.
P. L. — Miért vakosodik meg a szőlő fája? **Tóth Tamás**.
— A téli vizsgák K.-Monostoron. — Bécsi marhavásár 1878.
— Különféle. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés febr. 5-én. — Személyi hírek. — Vidéki gazd. tudósítások: **Baróth**, **Cserhalomtáj**, **Apanagyfalu**, **Felső-Rákos**. — Üzleti hetiszemle. — Mellékletünk. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Meghívás*)

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését 1879. martius hó 12-én délelőtt 10 órakor fogja a városház nagy termében megtartani, miről az egylet helyt lakó és vidéki tagjai azon kéréssel értesítettnek, miszerint a kijelölt időben és helyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó beszéd, elnök **Tisza Lászlótól**.
2. Titkári jelentés az 1878. évi működésről.
3. Pénztárnoki jelentés, evvel kapcsolatosan —
4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1879-iki költségvetés megállapítása.
5. Előterjesztés a kedvezményi biztosítási szerződés tárgyában.
6. Netáni indítványok.
7. Egy elnök, két alelnök és huszonnégy választmányi tagnak titkos szavazattal való megválasztása.

Kelt Kolozsvárt, 1879. február hó 18-án.

Szabó József,
egyl. alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyl. titkár.

Egyletünk tisztelgő küldöttsége a minis- ternél.

Erdélyi gazdasági egyletünk igazgató választmánya, — mint lapunk figyelmesebb t. olvasói előtt tudva van, — elhatározta, hogy földmívelési minister **Báró Kemény Gábor** ur önmagát ministeri széke elfoglalásának alkalmából tiszteletteljesen üdvözölni fogja, még pedig olyképen, hogy az üdvözlő feliratnak, mely rövidre vonva reményeinknek és bajainknak is kellő kifejezést adott, küldöttségileg való átnyújtására Budapesten időző elnökünk és a hozzácsatlakozni kívánó tagtársak kéressenek fel.

— Részint a képviselőházi ülések hosszabb szünetelése, részint más körülmények miatt e határozat csak február hó 4-én volt foganatosítható és ekkor érdeműs elnökünk **Tisza László** vezetése alatt a következő erdélyrészi képviselők lettek, mint erdélyi gazdasági egyletünk küldöttei a minister ur által fogadva u. m. **Báró Bánffy László**, **Borosnyai Pál**, **Gál Jenő**, **Gábor Péter**, **Hegedűs Sándor**, **Jakab Bogdán**, **Báró Kemény János**, **Dr. Knöpfler Vilmos**, **Korizmics László**, **Mikó Bálint**, **Pap Lajos**, **Simó Lajos**, **Tibád Antal** és **Tisza Lajos**.

— Bár azon informatió, melyen jelen tudósításunk alapszik, közvetlen forrásból ered; mégis meg kell jegyeznünk, hogy miután sem elnökünk üdvözlő beszéde, sem a minister ur válasza írásban letéve nem volt — mindkettőt csak hallás után, az értelem lényegének megóvásával közölhetjük, a nélkül természetesen, hogy minden egyes szóért jótállást vállalhatnánk!

— Elnök **Tisza László** rövid beszédében kiemelte az erdélyi gazdasági egylet örömét és bizalmát; kifejezte, hogy az átadott felirat nem a pusztá udvariasságnak kíván megfelelni, de röviden felemlíti azon reményeket, melyekben eddig csalódunk; azon működést, melynek az eddigi ministerek alatt sikere nem lett és kérte azoknak tekintetbevételét a minister ur által, ki mint az erdélyi részek szülötte, gazdasági viszonyainkat, felvirágoztatásunk akadályait ismeri. Azt mondja

*) Erdélyrészi lapjaink, valamint a szaklapok tek. szerkesztőjeit tiszteletteljesen körjük ezen meghívás szíves közlésére.

továbbá szóló, hogy mi (az egyesület) külön erdélyi érdekeket nem említünk, mert meg vagyunk győződve, hogy a miniszter ur is osztja nézetünket, hogy a legszebb külföldi intézmények átültetése mit sem ér, ha azoknak gyökere oly idegenszerű, hogy hazánk népében, viszonyaiban meg nem fogamozhatik, satnyán teng, vagy végleg elvész; — mert tudjuk, hogy a törvényhozásban is ő sem barátja a minden előfeltételre való tekintet nélküli egy kaptára ütésnek, de oly intézményeket fog igyekezni létesíteni, melyek az ország jelen helyzetében és viszonyai között, ezek apróbb eltéréseinek is megfelelnek, kivételök, életerősek, áldást árasztók lehessenek és a miniszter urnak ezen általános gondoskodásában az erdélyi érdekek is a mi viszonyainknak megfelelően ki lesznek elégitve. Végre elnökünk a miniszter ur kegyébe ajánlotta egyesületünket és ígérte, hogy nékie, mint főként, az országot gyöngéden beárnyékoló áldásfájának ültetése és ápolásában hű és fáradhatatlan munkásai leszünk és hogy fáradsalmának édes gyümölcsét is élvezhesse: éltesse Isten őt sokáig! — mire a küldöttség tagjai lelkes éljenzésbe törtek ki.

— Miniszter Bárány Gábor ur mindenekelőtt meleg szavakban mondott köszönetet az üdvözlés, a bizalom nyilatkozatáért és az ígért támogatásért; említette, hogy eddig is el volt határozva intézményeiben főként a helyszerűséget, célszerűséget tekinteni s egyesületünk elintézetlen feliratait fontolóra venni. Mint az erdélyi részek gazdasági fő érdekeit a birtokviszonyok és mezői rendőrség rendezését, a ló- és szarvasmarhatenyésztést, egy szarvasmarha törzsnő felállítását, a szőlő és gyümölcsstermelés emelését, kertész és vinczelér-képezde felállítását és az állatoknak és terményeknek, a mostaniaknál olcsóbb árszabályok szerint a világpiacra hozhatását említette és ily irányú törekvésekhez pártfogását ígérvén; beszédét azzal fejezte be, hogy akkor fogja magát boldognak érezni, ha majd később, tett szolgálatai után is, az erdélyi gazdasági egyesület megtartja iránta bizalmát és kész lesz kijelenteni, hogy a jelen üdvözléskor kifejezetten reményeiben nem csalatkozott. — Barátságos kézsorítások után a küldöttség eltávozott.

— Ime rövid és tárgyilagos leírása azon tisztelgésnek, melynek rokonszenves fogadtatása remélhetőleg egy jobb jövőnek szolgál zálogául. —

Az első községi gazd. egyesület Erdélyben.

Őszinte örömmel tudatjuk az érdeklődő gazdaközönséggel, hogy az „Erdélyi gazda“ idei 2-ik számában közölt cikk „Szükség van-e a gazdasági egyesületekre?“ nem volt kiáltó szó a pusztában, mert e hó 9-én sikerült Sároberken*) az első községi gazdasági egyesületet életbehívni!

Több rendbeli előértekezés után az alakuló közgyűlés februárhó 9-én lett megtartva, mely alkalommal 29 egyén be-

*) Sároberke község Maros-Tordamegyében az 1870-iki népszámlálás szerint 955 lakossal 130 házzal és 1360 kat. holdnyi határral bír.

csületszavával és sajátkezű aláírásával kötelezte magát, hogy három éven át a sároberki községi gazdasági egyesületnek tagja lesz és az erdélyi gazdasági egyesület által megküldött alapszabály tervezet értelmében havonként 10 krajczár tagsági díjat befizet, a gyűléseken pontosan megjelenik és az egyesület ügyeit egyáltalában minden tőle telhető módon előmozdítja és gyámolítja.

Az egyesület elnökéül ifj. Gróf Teleki Sámuel lett felkérve; alelnökül az egytől-egyig községbeli kisbirtokosokból álló tagok Hadviger Albert tisztartót, jegyzőül pedig Zoltáni Imre református lelkészt választották.

A fiatal egyesület első „működése“ abban állott, hogy lapunkra saját címén előfizetett; továbbá az alakuló gyűlésen egyik tag azon ajánlatot tette, hogy a rendes tagsági díjon felül a tagok adjanak össze pénzt egy kézi erejű törökbuza morzsoló gép megszerzésére, mely azután a községbeli gazdáknak használatra kiadatván, a begyülő bér az egyesületi vagyongyárártására fog fordíthatni. Ezen indítvány egyhangulag elfogadtatott és a morzsoló gép megrendeltetett. —

Üdvözljük a derék kezdeményezőket a gyakorlati haladás nálunk még alig járt ösvényén; üdvözljük az uttörő munkást Hadviger Albert urat — és most már, vonatkozással a fent idézett cikkre, az erkölcsi elégtétel tiszta örömeivel oda módosíthatjuk az akkor tett kérdést:

„Valjon erdélyi hazarészünknek, mely községében fog alakulni a második gazdasági egyesület?“ —

A trágyának termelése, kezelése és alkalmazása.

A trágyának termelése a mezőgazdaság alapját képezi. A termelendő trágya mennyisége, az állatainkkal felételezett takarmány mennyiségétől függ. Egy darab bőven takarmányozott állattól több trágyát nyerünk, mintha ugyanazon takarmányt két állattal felételeztük volna, mert minden állatnak élete fenntartásához bizonyos mennyiségű tápanyagra van szüksége és két állatnak többre, mint egynek. Ha tehát valamely állat csak szűken kap takarmányt, annak nagyobb részét életének fenntartására és csak kisebb részét fordítja a trágya termelésére. Több marhát tartani, mint a mennyit képesek vagyunk jól takarmányozni, egyenesen a trágya szaporításának akadályául szolgál.

Az állatok istállóban való tartása által képesek vagyunk kiválóan sok trágyát termelni. A legeltetés azonban az állatok egészségi állapotára van jó befolyással. Rossz legelő mellett, jobb az istállózás, jó legelő mellett jobb a legeltetés.

A trágya minősége a takarmány jóságától függ. Rosszul tartott állattól rossz trágyát nyerünk. A takarmány mennyisége nem mindig képes a minőséget kipótolni. Egy közep nagyságú tehénnek egy napra kell 10 kilo széna; ez ugyan más takarmánnyal pótolható, így szalmából 10 kilo széna pótlására kellene 30 kilo, de ennyi szalmát a tehén egy nap alatt megemészteni nem képes. Iparkodjék tehát a gazda sok tápdús takarmányt termelni és trágyája önkényét fog szaporodni.

A trágyamennyiségre és minőségre befolyással van az alom is. Alom annyi kell, a mennyi az állat ürülékeinek felfo-
gására szükséges. Nagyon hig takarmány p. o. moslék alkal-
mazásánál azonban ezt el nem érjük, itt a hügy külön gyűj-
tendő. Elégtelen alom mellett sok trágya vész el, felesleges al-
mozás mellett csak erőtlen trágyát nyerünk. Az alom minősége
is fontos. Alomnak legjobb a szalma, mert csöves alkatánál
fogva a nedvességet és az állatok ürülékeit leginkább képes
felszívni, a mellett könnyen rothad is.

Jól táplált állattól, mely alá szalmát almozunk, legtöbb
trágyát nyerünk. A takarmány azonban még fontosabb az alom-
nál; mert jó takarmányból rossz alom mellett is jobb trágyát
nyerhetünk, mint rossz takarmányból jó alom mellett.

Nemcsak a trágya termelése, de kezelése is fontos. E
tekintetben még igen sok a hiány. A trágyafészek legyen ke-
véssé kimélyedve és körülette minden víz levezetendő. A trá-
gyafészekbe hordott trágya felülete lapos legyen.

Némely gazdaságban a trágyagödör igen mély, a fede-
lekről és az udvarról lefolyó víz abban meggyül és néha a
trágyát egészen ellepi. Van olyan gazda, a ki az ilyen trágya-
fészeket dicséri, mint olyant, a melyben sok trágya készül és azt
a trágyát tartja jónak, a melyről kihordáskor a trágyalé csorog
vagy azt, mely a fészekben elég és megpenészedik. Sokszor a
trágya rendetlen rakásokban hever az udvaron, ez mind a
trágya rovására történik.

A trágya legyen rothadt, de sem kilugzott, sem megé-
gett. Kilugozva lesz a trágya, ha vízben hever, a víz elpárolog
és vele egyes trágyarészek is. A helyes rothadás csak arányos
meleg és nedvesség hozzájárulása által jön létre. Ha tulságos
a nedvesség, akkor a trágya nem erjedhet, ha pedig hiányzik,
akkor a trágya elég hatásos részei felbomlanak és veszendőbe
mennek. Nagy rakásban, ha a trágya nem volt rendszeren elte-
ritve, mélyedések támadnak, minek folytán az erjedés nem le-
het egyenlő, mert a rakás közepe a nagy meleg miatt elég, szé-
lei pedig meleg hiányában és a levegőnek inkább lévén kitéve,
kiszáradnak. A trágya sem nagyon vizes, sem nagyon száraz
ne legyen.

Az igen mély trágyafészek föld felhordása által fel-
emelendők és az azokba befolyó víz elvezetendő. Az sem szol-
gál a trágya előnyére, ha az ilyen vízzel telt trágyagödörökbe
több szalmát rakunk, ez által csak a földet csaljuk meg, miu-
tán ilyen erőtlen trágyából sem adunk többet a földnek, mint a
jó trágyából. Ha a trágya különösen nyáron, állandó száraz
időben, vagy télen a juhakolban, bőtakarmányozás és alom
mellett igen száraz és azért elégségtől lehet tartani: akkor cél-
szerű a trágyát trágyalével vagy ennek hiányában tiszta vízzel
meglocsolni és rendes erjedését előmozdítani. Az elégségre a ló-
trágya is igen hajlandó, mert a hügy rendszeren lefolyik és a lo-
vak ürülékét nem nedvesíti; a lótrágya pedig már magában is
kevesebb, mint a marhatrágya.

Az emberi ürülékeket nálunk még mindig undorral te-
kintjük és a helyett, hogy ezen leghatásosabb trágyát össze-
gyűjtenénk és kertjeink trágyázására felhasználnánk, gyakran
a házak környékét disztelenítjük vele. Paraszt gazdaságokban

ezen eset leginkább szokott előfordulni, holott ha a meglevő
trágya szaporítására felhasználnák, az árnyékszék költségei csak
hamar meg lennének térítve.

Megemlítendőek itt még azon eljárások, melyek által a
trágyából elillanó részek visszatartathatók. A növények fejlődé-
sét előmozdító anyag: a trágyából képződő ammoniak. Azon
éles szag, a mely lóistállóban és juhakolokban orrunkat bosz-
szantja, nem egyéb ammoniáknál, mely a trágya rothadása kö-
vetkeztében képződik és szabaddá lesz.

Bizonyos időben és különösen trágyahordáskor, midőn a
trágya mozgattatik, látjuk, hogy a trágyadomb gőzölög. Ez ak-
kor áll be, ha a trágya erjedésben van. Ezen gőz sok ammoniá-
kot tartalmaz, mely elillan és veszendőbe megy. Megakadályoz-
hatjuk elillanását a következő eljárással: ha az ammoniak kén-
savval érintkezésbe jön, evvel összeköttetésbe lép és lesz belőle
kénsavas ammoniak, mint ilyen pedig megszünt elillanó test
lenni és trágyázó ereje csaknem oly nagy, mint magáé az am-
moniaké. Az ammoniak megkötésére a trágyában és a trágya-
lében porrá tört gipszet, azaz kénsavas meszet lehet használni.
A gipszport homokkal keverve kell az istállóba vagy trágya-
hordáskor a trágyadombra hinteni; kényelmesebb még, ha a
kénsavat vízzel higitjuk, 100 rész vízre 1 rész kénsavat szá-
mitva és locsolóval az istálló földjét vagy a trágyadombot ön-
tözzük. A szántóföldön a gipsz a lekötött ammoniakot ismét
magától elbocsátja és ott a növényeknek tápanyagul szolgál.

Gipsz helyett lehet e célra kálisókat használni, külö-
nösen nyers kénsavas kálit és nyers kénsavas kálikeserföldet,
mely anyagok a gipsznél is olcsóbbak.

Igen hasznos a nagyobb trágya rakásokat a mezőn föld-
del beföldni, mert a föld szinte képes az illanó részeket leköt-
ni.

Hátrányára van tehát a trágyának, a kilugozás, elégsé-
g vagy penészedés és azon körülmény, hogy egyes részei elil-
lannak.

A trágya alkalmazását tekintve a nézetek eltérők. Ezelőtt
a trágyát a trágyafészekben hagyták egészen megérni, ily álla-
potban hordatott a földre, elterítették, hogy a föld alatta por-
hanyuljon; vagy többszöri szántással a földdel keverték, hogy
a növények azonnal kész tápanyagot nyerhessenek. Ujabb idő-
ben a trágyának azonnali alászántása, még pedig a vetőszánt-
ással ajánlatik. Akadnak gazdák, a kik a trágyát még rothadat-
lan, tehát nyers állapotban alászántandónak vélik.

Tény, hogy a trágyából, ha az udvarunkon vagy földün-
kön sokáig, különösen pedig terítetlenül hever, vagy laza talaj-
ban többször forgattatik, főképp ha az ammoniát lekötő anyagokat
nem alkalmaztuk: igen sok megy veszendőbe; de tény más-
felől az is, hogy a trágya, ha érett, a növényeknek előbb nyújt
tápanyagot, mint ha az éretlen állapotban lett alászántva.

Egészen kiélt talajban a növényeket a pusztulástól csak
kész vagy műtrágyával menthetjük meg. Nem egészen kiélt ta-
lajban a régi trágyacrő egy ideig eltartja a növényeket. Köny-
nyű talajban laza alkatánál fogva, miután a levegő és meleg
könnyen behatol, a trágya hamar felbomlik, gyorsan hat a nö-
vények termékenységére, de hamar fel is emésztetik. Éretlen
trágya laza talajban, vetőszántással alátakarva, száraz időjá-

rással a tavaszi vetéseknek, a trágya rothadása következtében előállott meleg és a száraz idő befolyása folytán kártékonyan hat. Az agyagtalaj, melybe kötöttségénél fogva a levegő és meleg csak nehezen hatolhat, tavasszal tovább marad hideg, főképp, ha az altalaj át nem eresztő. Kötött talajban a trágya nehezebben rothad és az elillanó részek általa jobban tartatnak vissza. Ha a trágya erjedése magában a talajban történik, az ez által fejlesztett meleg ezen talajra jótékonyan hat.

Tanácsos tehát a kiélt talajt jó, ért trágyával trágyázni és azt a földdel többször összekeverni; a laza talajt gyakrabban, de gyengébben; a kötött talajt éretlen, vagy szalmás trágyával, de vastagon trágyázni.

A trágya értékét és alkalmazását illetőleg czélszerű, ha a különböző állatok trágyáját elegyítjük. Leghevesebb a juhtrágya, de tartóssága is rövid; kötött hideg talajra jó. A lótrágya hamar erjed és melegíti a talajt, tehát nedves talajnak való, a szarvasmarha trágya nem oly heves, mint a két előbbeni, hatása azonban tovább tart; minden nemű talajra jó. A sertés-trágya általában a legrosszabbnak tartatik, értéke azonban a takarmányozástól függ. Vizes takarmánnyal vagy legelőre kijáró sertések trágyája és különösen, ha szemmel hizlaltatnak és ha kezelése okszerű, a szarvasmarha trágyáról nem igen tér el. A szárnyas állatok trágyája igen hasonlít a guanohoz, mert sok ammoniát tartalmaz és azért heves természetű és csak óvatosan használandó; nagyobb mennyiségben alkalmazva maró tulajdonánál fogva a növényeket előli.

Ugyanez áll az emberi ürülékre nézve is.

P. L.

Miért vakosodik meg a szőlő fája?

E kérdésre több feleletet adhatunk. Ha a szőlő fája nem elég érett; ha hosszú nedves ősz követi az elfedett szőlőt; ha télben nagy hó van, a nélkül, hogy a föld megfagyott volna. Mindezen körülmények elég okot szolgáltatnak arra, hogy tavaszra kelve a sok vakos szőlő elkomorítsa a gazdát.

Az okokat nem sokat fürkésző, beszokta érni azzal a jó-hiszeműséggel, hogy szőlőjét az ónos eső rontotta meg, holott tán ilyesmi nem is érthette a maga idejében elfedett szőlőt. Tapasztalhatta mindenki, hogy a baj leginkább az agyagos és lapályon fekvő szőlőket szokta érni, mivel ezek vizeztartóbbak és hamarabb megromolhatnak alattuk a szőlő fája, mint az oldalos helyeken, honnan leszivódik a tulságos nedvesség. Egy öreg szőlőmives következő módon szokta volt a megvakosodástól szőlőjét megmenteni. Ő ugyanis, mikor télben nagy hó volt, kiment a szőlőjébe és ha a hó felszíne megfagyott, de a föld nem volt fagyos, vett egy karót és ezzel az elfedett szőlőt megemelgette, megrázogatta; ha pedig a nagy hó alatt a föld volt megfagyva, vett egy kapát és azzal a szőlő felett a havat gázolta meg. Tette pedig öregünk mindezeket azért, hogy a levegőnek utat nyisson a földben takart szőlő felé, hogy a mint szokták mondani a szőlő ne páljék meg a hó alatt. Ily eljárás által azt érte el, hogy szőlője a szomszédokénál mindig jobban nézett ki.

Hogy a szőlő fája ősszel és télen szokott megvakosodni elhíhetjük, miután tudjuk, hogy tavasszal a kihajtáskor ott feledett szőlő, már a földben elkezd hajtani.

A mult ősz, ha bár nem volt is felette esős, miután rá nem következett valami kemény tél — a fentebb mondottak alapján — a szőlőnek cseppet sem volt kedvező. Az én szőlőm is korán el levén fedve, féltem a kártól, mely eddig nem igen került el és még a mult év december havában a fentebb leirt módon megrázogattam azt és most várom a kikeletet meg tudandó, ha valjon használt-e valamit a jó példa követése.

Tóth Tamás.

A téli félév vizsgarendje.

a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézetben a következő: az I. éveseknél februárhó 15-én irály és számtan, 17-én általános vegytan I-ső rész, 19-én ásványtan és földisme; 20-án természettan. A II-od éveseknél február 17-én állat- boncz és élettan, 19-én talajisme és általános növénytermelés, 21-én állattan, hal-, selymér- és baromfityesztés, 22-én ásványtan és földisme, 24-én általános vegytan I-ső rész, 26-án erőmütan, 28-án növény-, boncz- és élettan. A III-ad éveseknél február 17-én nemzetgazdaságtan és gazdasági üzlettan I-ső rész, 19-én erdészettan I-ső rész, 21-én technologia és borászat, 22-én gazdasági statistika, 24-én szarvasmarha és lótenyésztés, 26-án kertészettan I-ső rész, végre 28-án építészettan. —

A bécsi marhavásár 1878-ban

a következő forgalmat mutatta fel: vágómarha elkelt 197,417 darab, borju leszurva 93,350 — borju élve 64,627, összesen 157,977 darab; sertés leszurva 25,036 — sertés élve 242,276, összesen 267,312 darab; juh leszurva 13,154 — juh élve 256,202, összesen 269,356 darab; bárány 45,309 darab; azonkívül 700,000 kilo fris hus. —

Értesítés a párisi világkiállítás ügyében.

A földművelés- ipar- és kereskedelmi minister az 1878-iki párisi világkiállítás alkalmából szervezett kormánybiztosságot felosztatván, erről a közönséget a hivatalos lap utján oly figyelmeztetéssel értesítte, hogy a még függőben maradt ügyek lebonyolításával a kereskedelemügyi ministerium elnöki osztályát bizta meg, mely minden az említett világkiállításra vonatkozó kérdésekben folyó évi februárhó utolsó napjáig felvilágosításokat fog adni, ezen határnapon tul azonban felszólamlásokat nem fogad el. —

A kolozsvári lóversenyek

a helybeli versenyegylet januárhó 18-án tartott ülésében hozott határozat szerint idei septemberhó 19-én és 21-én fognak megtartani, körülbelül a tavali programmal. A budapesti lóversenyek tavaszi sorozata májushó 4, 6 és 8-ikára, az őszi sorozat octoberhó 19 és 21-ikére van kitűzve. —

A citromfa

tenyésztését és különféle betegségeinek gyógyítását tárgyozó legjobb szakmunkára az olasz földművelés, ipar és kereskedelemügyi ministerium 3000 lira (1200 arany forint) díjjal egybekötött pályázatot hirdetett. Mindazok kik pályázní szándékoznak a magyar kir. földművelés, ipar és kereskedelemügyi ministeriumban e részben bővebb értesítést nyerhetnek. —

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1879 februárhó 5.én.

Tartatott Szabó József alelnök elnöklete alatt; jelen voltak: Paget János, Tóth Zsigmond, Páll Sándor, Szentgyörgyi József, Báró Bánffy Dániel, Inczedy Samu, Báró Bánffy Ernő, Veress Ferencz, Szenkovics Márton, Csulak Dániel, Kulisseky János, Dávid Antal, Ladányi Sándor, Gróf Schweinitz Gyula, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

1. A januárhó 6. és 7-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, — a mai jegyzőkönyvnek hitelesítésére Báró Bánffy Ernő és Tóth Zsigmond tagtársak kéretnek fel.

2. Egyleti pénztárnok Dr. Hintz György az 1878-iki zárszámadást beterjeszti és annak megvizsgálását kéri, — számvizsgálókul Szabó József, Tóth Zsigmond és Dávid Antal tagtársak kéretnek fel.

3. Minister Báró Kemény Gábor úr ő nmlga 1182 elnöki szám alatt az összes gazdasági egyletekhez intézett köriratát közli, — lapunkban első helyen közöltetvén itt ujlag is örvendetes tudomásul szolgál.

4. Elnök Tisza László táviratilag jelenti, miszerint egyletünk üdvözlő feliratát egy tizenöt tagból álló küldöttség élén minister Báró Kemény Gábor ur ő exjánuak átadta, ki azt nagyon szívesen fogadta és az egyletet pártfogásáról biztosította, — örvendetes tudomásul szolgál.

5. Az „Erdélyi gazda“ szerkesztő bizottsága jelenti, hogy az előfizetési ár leszállítása következtében az előfizetok száma 1878-ban megkétszereződött; az egylet által 622 frt 85 kr lesz pótolandó, mely összeggel szemben 400 példány díjtanul küldetett szét, — tudomásul szolgál.

6. Ministerium 2103 sz. a. Kodolányi „Gazdasági könyvviteli naptárát“ egyletünk figyelmébe ajánlja, — a jeles naptár az „Erdélyi gazda“ hasábjain érdeme szerint méltányoltatván, ez alkalommal ujból is az érdeklődök figyelmébe ajánltatik.

7. Főispán Báró Kemény György tudatja, hogy a birtokállományi kérdő ívek megyéjében azért nem voltak eddig kitölthetők, mert a birtokívek legnagyobb része a katasteri becsülő biztosoknál van, — tudomásul szolgál.

8. A biharmegyei gazdasági egylet választmánya 1878 december 18-án tartott ülésének jegyzőkönyve, — tudomásul szolgál.

9. Az erdélyi szász gazdasági egylet 1878 octoberhó 3-án tartott ülésének jegyzőkönyve, tudomásul szolgálván, érdekesebb részletei a lapban közöltetni foguak.

10. Szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet tudatja, hogy ez évi octoberhóban ipar, gazdasági és állatkiállítást rendez és annak támogatását kéri, — tudomásul szolgálván, a déési kiállítás ügye már előlegesen is a tagtársak figyelmébe ajánltatik.

11. Gallicziai cs. kir. gazd. egylet februárhó 23-án tartandó közgyűlésére hiv meg, — képviselőnkül ottani titkár Gredinski ur kéretik fel.

12. Kolos-monostori tanár Walter Lajos évdíjas tagsági kötelezvényét hat évre megújítja.

13. Kolozsvári ev. ref. néptanító Tóth Tamás egyletünk évdíjas tagjai közé lép, — örvendetes tudomásul szolgálván, mindkét kötelezvény egyleti pénztárnok urhoz tétetik át.

14. Egyleti titkár jelenti, hogy évdíjas tagtárs Farnos Elek elhunyt, — sajnos tudomásul szolgálván, egyleti pénztárnok urral közlendő lesz.

15. Könyvkereskedő Faesy és Fricknek az 1878-ban járatott szaklapokról szóló számlája, — 83 frt 24 krral kifejtésre utalványoztatik.

16. Ministerium a kért vándortanári segélyből 30479 sz. a. az I/IV-i összeget utalványozza, — hálás tudomásul vétetik.

17. Ministerium az „Erdélyi gazda“ számára kért segélynek I/IV évi részletét 30480 sz. a. utalványozza, — hálás tudomásul szolgál.

21. Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 52 sz. a. a helyt felállítandó bankfők érdekében a ministeriumhoz intézett kérvényét pártolás végett közli és az e tárgyban netán a kormányhoz indítandó küldöttségben az egyletet is egy-két taggal résztvenni kéri —

22. Kolozsvár sz. kir. városa 8. sz. a. ugyanarra szólítja fel az egyletet, — igazgató választmány a maga részéről a közölt felterjesztésekben foglalt indokokat helyeselvén, a küldöttségben való képviseletére a netán csatlakozni kívánó egyleti tagtársakkal egyetemben elnök Tisza Lászlót kéri fel.

24. Gróf Schweinitz Gyula a Nagy-Szebenmegye által m. é. december 19-én elfogadott szabályrendeleteket oly célból mutatja be, hogy azoknak helybenhagyása a földművelési ministerium utján a belügyministeriumnál kérelmeztessek és sürgettessek. Egyszersmint indokoltnak vélné egy bizottság kiküldését, mely a szóban forgó szabályrendeleteket oly módon szerkessze vagy dolgozza át, hogy azok az eltérő viszonyokkal bíró megyék által is ilyenmü statutumok alkotásánál alapul használtathassanak, — az indítvány mindkét ága elfogadtatván, a bizottság tagjaiul Báró Bánffy Dániel elnöklete alatt Szabó József, Girsik János, Gróf Schweinitz Gyula, Báró Bánffy Ernő és Tóth Zsigmond kéretnek fel, a bizottság tollívője az egyleti titkár leend.

25. Gróf Schweinitz Gyula indítványozza, hogy a már korábban szóban forgott gazdasági sorsjáték tervezete ujból felvételssék és részletesen kidolgoztassék, — az indítvány elfogadtatván, a Gróf Schweinitz Gyula által elkészítendő terv megvizsgálására és a választmányhoz való beterjesztésére a megelőző pontban kinevezett bizottság kéretik fel.

26. Gróf Schweinitz Gyula előadja, hogy lapok útján a belügyministerium egy oly rendeletének jutott tudomására, mely a föld szabad használatát a tulajdonjog rovására korlátozza ezen és még netán létező hasonló intézkedés káros voltát felfejtő feliratot indítványoz a földmívelési ministeriumhoz, hogy jövőre ilyenmü rendeletek kibocsátása elkerültessek, — az indítvány elfogadtatván, a felirat ezen értelemben szerkesztve a földmívelési ministeriumhoz fel fog terjesztetni.

27. Gróf Schweinitz Gyula kérdést tesz, nem volna-e célszerű és indokolt az erdélyi országrészben egy vagy több gypajvúvásárt létesíteni, — egy részt azért, mert a vélemények elágaztak, másrészt azért, mert e kérdés gazdát és kereskedőt egyaránt érdekel, a brassói és kolozsvári kereskedelmi kamarák véleménye e tárgyban ki fog kéretni.

28. Tóth Zsigmond indítványozza, hogy az „Erdélyi gazdá“-ban „Üzleti hetiszemle“ czimén új rovat nyitassék, mely a „Pesther Lloyd“ heti tudósítása nyomán a gabona, gypaju, marha és sertés vásárokról és árakról röviden referáljon, mi ha elfogadtatnék, a lap megjelenési napja péntekről keddre lenne átteendő, — az indítvány egyhangulag elfogadtatván, a „Pesther Lloyd“ előfizetése elhatároztatik és a titkár-szerkesztő a szükséges intézkedések fogamatba vételével megbizatik. —

Hitelesítik :
Br. Bánffy Ernő, s. k.
Tóth Zsigmond, s. k.

Szabó József, s. k.
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos, s. k.
egyleti titkár.

Személyi hírek.

Kiss János, oltszemi ev. ref. lelkész több jeles méhészeti munkának szerzője és erdélyi gazdasági egyletünknek tiszteletbeli tagja közelebről elhunyt. Béke poraira. —

A földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minister állandó gazdasági tudósítókul kinevezte Hunyad megye területére: a bradi járásban Bradi Lipótot, az illyei járásban Nagy Elek et, a laposnyaki járásban Lázár Pál Oszkárt, a szászvárosi járásban Gráczik Józsefet és a zsilyi járásban Maderspach Victort. —

Vidéki gazdasági tudósítások.

Baróth, 1879 febr. 10-én.

A téli idő idáig meglehetősen következetességgel járt. Az emberek egészségesek, de sok a panasz „a nincsenért!“ A jámbor marhák csendes megadással válogatják a szalmát — biztatván magokat a tavasz közelségével. A „gyertya-szentelői“ országos vásárunk ritka szép szarvasmarha gyűjtés mellett nem a legnagyobb forgalommal folyt le. Eladatott: nagy ökör, 640 drb., tehén, 260 drb., borju, 160 drb., ló, 160 drb., csikó, 30 drb. A juh és sertés gyengén volt képviselve.

Egy pár elsőrendű nagy ökör	ára	380—450 drb.
„ „ másodrendű „ „	„	240—280 „
„ „ harmadrendű „ „	„	180—200 „
„ „ paraszt tehén közép ára	„	120—160 „
„ drb. 1 éves borju közép ára	„	24—26 „

Egy drb. 2 éves borju közép ára
„ pár paraszt ló közép ára

50—60 „
120—200 frt.

Egy klgmm.	}	sertéshus	44 kr.	} A gabnafélék ára közepes, de kereslet-nélküli.
		marhahus	32 kr.	
		szalonna	80 kr.	
		fagygyu	34 kr.	

Nagy Imre.

Cserhalomtáj, 1879 febr. 11-én.

Folyóink jégkérgé e télen már másodszor is lezajlott. A hó ismét megritkult, őszi vetéseink takaró nélkül maradtak. Még eddig elég jól teleltek, csak ezután meg ne rongálják a száraz fagy és mártiusi szelek. Szánutunk gyengén volt, bajjal fájtunk és alig trágyázhattunk valamit. Házi állataink egészségesek és áruk emelkedni kezdett, míg a gabona ára mind száll le, sőt mondhatni nincs kelendősege. Újabb intő példa, hogy bérczeink közt a marhatenyésztésre kell fordítani fő figyelmet, aztán a gyümölcsenyésztésre és a fajszőlő mívelésre, melyet exportálhatunk.

Vályi Elek.

Apanagyfalu, 1879 febr. 12-én.

Telünk esős időre változott, mi által egyedüli munkálatunk: a trágyahordás is szünetel. Hó csak az éjszaki oldalokon van még, más helyeken vízmosás-vizmosást ér. Őszi vetéseink eddig semmi különöst nem mutatnak, a koraiak nagyon megsárgultak. Réteink viz alatt állanak, mert az árkok nem bírják a rohamosan gyűlő vizet levezetni. Juhok kezdenek bárányozni, a tehenek rendre borjuznak, kedvező eredménnyel. Gabona ára mindig alább száll, a boré hasonlóan. Igavonó és más állataink egészségesek.

Rösztler Károly.

Felső-Rákos, 1879 febr. 15-én.

Időjárásunk egészen tavaszias szint váltott. A hó erős napfény és délkeleti szél miatt olvad. Ilyenforma haladással tavaszi szántást mártiusba kezdehetünk. Juhainkat kivéve egyéb marháink egészségesek, de ezek pusztulnak és nevezetes, hogy nem minden községben egyformán. Szarvasmarha ára emelkedett. A baróthi és szentmártoni vásárok népesek voltak.

Török Áron.

Üzleti hetiszemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Budapest, 1879 február 8—15. Gabona és gypajpuia cz.

Buza a fővárosi gőzmalmok kereslete folytán emelkedőben, forgalom 60,000 metermázsa. Tavaszra szállítandó 8.47—8.50, őszire 8.90 frttal kötöttem.

Rozs lanyha üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 5.40—5.70 frt.

Árpa, mint a múlt héten, forgalom 3—4000 metermázsa, ár: takarmány-árpa 5.25—5.75 frt, seres árpa 7.25—7.50 frt.

Zab kissé élénkebb, forgalom 3000 metermázsa, ár 5.25—5.60 frt, első rendű 5.80 frt, tavasszal győri kötés 5.40 frt.

Török buza csekély készlet miatt emelkedett, forgalom 5—6000 metermázsa, ár 4.50 frt, a kőbányai állomáson 4.80 frt. Május-juniusi határidővel 4.85—4.87½ frt kötöttem.

Repce augusztus-septemberre 13½ frt, kötöttem, bányai 12¾—12½ frt.

Gypaju. A raktáron levő gypajuban elég élénk üzlet volt, főleg katonai ruhaszállítóknak eladatott: 100 metermázsa

közepes egynyiretű 86—92 frt; 150 metermázsa hibátlan bácskai gyapju 76—77 frt, 120 metermázsa homoki gyapju 62—64 frt, 150 metermázsa havasi, két nyiretű és nyári gyapju 90—92 frt, 180 metermázsa tiszavidéki kétnyiretű és nyári gyapju 81—82 frt.

Gabona-árak	Budapest febr. 15.	Bécs febr. 15.
Buza	7.05—9.50 frt	7.55—10.70 frt
Rozs	5.60—5.80 frt	6.40—6.80 frt
Árpa takarmány	5.40—5.75 frt	5.00—5.30 frt
Árpa seres	6.60—7.20 frt	6.70—10.50 frt
Zab	5.40—5.60 frt	5.85—6.18 frt
Repcze	— — —	12.00—13.50 frt
Törökbuza	4.10—4.50 frt	5.00—6.00 frt

Budapesti marhavásár február 13-án. Összes felhajtás 2336 darab nagy- és 620 darab apró marha. Ebből eladatott: 47 drb. bika, 854 drb. ökör, 725 drb. vágó tehén, 200 drb. fejős tehén, 87 drb. bival, 413 drb. borju, 620 drb. bárány. — Árak: bika darabonként 70—130 frt, ökör páronként 150—290 frt, vágó tehén páronként 120—225 frt, fejős tehén darabonként 80—175 frt, bival páronként 140—200 frt, borju darabonként 9—10 frt, bárány páronként 5½—7 frt. Husarak 100 kilonként: ökörhus 48—51 frt, tehénhus 46—49 frt, borjuhus 60—80 frt, bivalhus 40—44 frt.

Bécsi marhavásár február 10-én. Összes felhajtás 3289 darab és pedig 1848 drb. magyar, 1023 drb. lengyel és 418 drb. német fajta, mind göboly, melyből 3044 drb. ökör, 55 drb. tehén, 166 drb. bika és 24 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 49—58 frt, lengyel 50—56.50 frt, német 51—59 frt, tehén 46—51 frt, bika 47—51 frt, bival 44—50 frt. Lábán darabonként 100—217.50 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár február 14-én. (Az első magyar sertéshizláló részvénytársaság jelentése) Használható leülésre kész állat szűken volt; azért a lefolyt héten erős kereslet; de dacára a hét végén érezhető darab-hiánynak, az ár csakis 2 krajczárral javult kilonként, mert elkobzott állatok, főleg szerb makkoltak, melyek olcsón lettek kinalva és el is adva, érezhető nyomást gyakoroltak a jobb áruira.

Jegyzett árak: magyar sertés nehéz 41—43 kr., könnyű 41—42 kr. Vidéki nehéz 39½—41 kr, 125—140 kgr. nehéz szerbiai, oláh 38½—41 kr, süldő 38½—39½ kr., kgrként netto súly. Állomány: febr. 7-ről maradt 53,410 drb. Felhajtattott: alföldről kovér 50,060, hizlalt 580, Erdélyből 560 drb. Szerbiából 1800 drb. Oláhországból 660 drb., magyar északi vasuttal 580 drb., összesen 63,240 drb. Elhajtattott: felföldre 240, Bécs (mult héten 823 drb.) 4790, Prága 1370, Bodeubach 1110, Stuttgart, Mainz 1000, Ruttek 650 drb., budapesti fogyasztás 2200 drb., összesen 11670 drb. Maradékállomány 51,670 drb., melyből 38,600 drb. a részvénytársaságokba van elhelyezve. —

Disznózsir a lefolyt héten lanyhán ment, kész áru, hordóval együtt 39—50 frtal, február-márciusi kötésben hordó nélkül 46½ frtal lett fizetve.

Szalonna. Gyenge vásárlási kedv mellett a vidéki szalonna 37½—38 frton kelt el, városi árut inkább kerestek és 43—44 frtal fizettek, füstölt szalonna 49—50 frt. —

Bécsi sertésvásár február 11-én. Összes felhajtás 3791 darab és pedig 1261 drb. nehéz, 1039 drb. közepnehéz és 1536 drb. süldő, melyből 1064 drb. magyar, 1536 drb. orosz-lengyel, 1010 drb. szerb és 181 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 36—38 frt, közepnehéz 31—35 frt, süldő 32—38 frt, szalonna és zsir 49—52 frt. —

Lapunk mai mellékletét helybeli ismert magkereskedők és az „erdélyi gazdasági egyesület“ bizománya **Tanner Ferencz-**nek 37-ik évfolyambeli árjegyzékét melegen ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 5000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.
Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (7—52.) **Voith Gergely,**

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház,
Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig

(7.) (1—3.)

Szőlővessző-eladás.

Alólírottak agárdi szőlőjéből következő eladó szőlővesszői vannak u. m.

40.000	darab	Rajnai riesling simavessző	ezere	5	frt
10.000	„	ugyanaz 1 éves gyökeres	„	12	„
5.000	„	Sauvignon simavessző	„	12	„
15.000	„	Semillon	„	12	„
4.000	„	ugyanaz 1 éves gyökeres	„	20	„
10.000	„	Alexandriai muskotály sima	vessző ezere	12	„
2.000	„	ugyanaz 1 éves gyökeres ezere		15	frt.

A megrendelések Maros-Vásárhelyre intézendők. —

Bucher Miksa.

(1.)

Figyelmeztetés.

(7-52.)

A t. cz. közönség becses figyelmét felhívjuk, miszerint tűz- és jégkár elleni biztosításokat, úgy az ember életére, különféle módozatokban tehető biztosítási ajánlataikat, közvetlen a főügynökségnél, vagy az illető al-ügynök uraknál eszközölni, respective foganatosítani sziveskedjenek.

A kockázások szigorú felügyelet alatti elvállalása és az ügy pontos kezelése — azon üdvös és bizalmat gerjesztő — eredményt mutatják fel, hogy a károk szabályszerű és gondossággal párosult megtérítése mellett — a részvényesek évenként — mindig jelentékeny osztalékban részesíttetnek.

A részvények jelenlegi értéke 2200 frt, noha a befizetett összeg csak 315 frt.

**Az első magyar általános biztosító társaság
kolozsvári főügynöksége.**

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozse		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs	feb. 11	390	360	330	—	—	270	320	100	200	32
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	feb. 8	800	700	375	350	180	375	160	60	—	32
Kolozsvár	feb. 13	420	—	335	—	173	285	160	100	300	42
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	feb. 14	560	460	380	400	190	320	160	90	320	40
Sogesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	feb. 10	600	580	400	400	200	410	280	150	400	36
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	feb. 6	462	327	380	230	162	359	150	60	300	36
Sz.-Udvarhely	feb. 11	600	475	350	—	180	350	180	30	200	32
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét

á t. megrendelők minden külön díj nélkül teljesítés szerint akarhányszor változtatathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
10/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
8/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
3/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
2/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.